‘Overstap naar lelies geeft nieuwe energie’

Een kas die vanwege hevige sneeuwval totaal instortte, zette de drie broers Lievaart die al hun hele leven freesia's telen aan het denken. Want, 'als je blijft doen wat je altijd deed, krijg je wat je altijd kreeg'. Een ingrijpend proces volgde en het bedrijf werd gesplitst. René en Ful Lievaart laten de freesiateelt varen en stappen dit jaar volledig over op lelies. Zij telen die op contract voor Moerman Lilium.

Tekst: Ellis Langen | Fotografie: René Faas, aangeleverd

Vier kippen lopen Ful Lievaart kakelend achterna over het betonpad. Er lopen er zo'n dertien totaal sinds augustus vorig jaar, het moment dat hij en zijn broer René de eerste teelt lelies zetten. "Op aanraden van Moerman tegen het onkruid", verduidelijkt Ful. Hij legt uit hoe dat zo is gekomen. De broers Peter, René en Ful van Fa. P.D. Lievaart & Zn in Naaldwijk teelden lang op 4 hectare freesia's op twee locaties in Naaldwijk. Zondag 7 februari 2021 staat in hun geheugen gegrift. Toen stortte een deel van de kas, één hectare, volledig in. Een groot sneeuwpakket had zich urenlang opgehoopt op het dek. Eerst bezweken alleen ruiten en bogen goten door. Een tijd later knikten goten en stonden palen uit het lood, maar de kas nog overeind. Om 21.00 uur liep René in de schuur. "Opeens hoorde hij het geluid van wringend staal. Toen werd het pikkedonker. Eerst dacht ie nog dat de stoppen doorsloegen, maar het was de 8.000 lux die op de grond viel." De kas viel wel 'netjes schuin' om. "Zeventig procent van de ruiten was nog heel." Een hectische tijd volgde. De drie bleken goed verzekerd. Gesprekken met de bank volgden, want een moderne freesiakas terugzetten moest met een extra lening. De bank adviseerde hen serieus na te denken over een andere teelt. Het rendement in de freesia's staat al jaren onder druk. Ful: "Hard werken voor weinig. 's Zomers moest er vaak geld bij. Maar je bent toch getrouwd met je bollenkraam of je zit gevangen, zo kun je het ook noemen."

MEESTERZET

Op aanraden van de bank schakelden ze een onafhankelijk adviseur in. Dat bleek een meesterzet. "We gingen er blanco en open in. Veel gesprekken volgden: met ons drieën samen, met ieder apart, met onze vrouwen erbij….." Uiteindelijk kwam de adviseur met het advies het bedrijf met terugwerkende kracht per 1 januari 2021 te splitsen: Peter gaat op één van de twee locaties verder met freesia's, maar Ful en René daarentegen wilden graag investeren in een nieuwe kas en dan langzaamaan overschakelen van freesia's naar

Ful (links) en René Lievaart kiezen voor het kweken van lelies op contract.

Moerman plant de leliebollen, trekt ze voor en brengt ze meerdere keren per dag naar Lievaart.

De kistenrobot zet per week gemiddeld ongeveer drie of vier kappen met kisten lelies uit nadat hij de lege heeft opgestapeld.

De broers hebben de lelieteelt al aardig onder de knie.

uiteindelijk 2,8 hectare lelies. “René en ik besloten dat we op contract wilden telen voor Moerman Lilium.” De drie hadden het in 2020 al met de broers Moerman gehad over contractteelt. Dat gesprek verliep prettig, maar eindigde met een hand. Ful: “Wij wilden toen de freesiateelt niet vaarwel te zeggen, maar alleen in de zomer twee rondes lelies. Moerman zocht voor het jaarrond een locatie.” Voor de opsplitsing van het bedrijf schakelden ze een adviesbureau in, gespecialiseerd in samenwerkingen, splitsingen, fusies en overnames. “We waren er gelukkig met z’n drieën snel uit. Het mooie was dat iedereen respect had voor elkaars keuze.” Het met terugwerkende kracht opknippen van de onderneming was slim. “De afhandeling met de verzekering was nu alleen voor René en mij.”

MAKKELIJKER EN PRETTIGER

Inmiddels weten ze al aardig wat de lelieteelt inhoudt. Vorig jaar augustus startte ze ermee in het deel van de kas wat nog overeind stond na de sneeuwschade. Tegelijkertijd werd daarnaast gebouwd aan een nieuwe kas die meteen werd ingericht voor de lelieteelt. “Daarbij kregen we al goede adviezen van Moerman, zoals de keuze voor een hijssysteem en energiescherm.” Halverwege oktober vorig jaar begonnen ze ook aan de lelieteelt in de nieuwe kas, waardoor er nu op 2 hectare lelies staat. In één kas die tegen de oudere kas aan staat, oogsten ze nog tot eind juli freesia’s, vertelt Ful. Hij staat in de schuur bij de voorraad opgestapelde kisten met geplante leliebollen. Moerman plantte die twee weken geleden en trok ze voor. De kisten worden dagelijks, vier of vijf keer per dag, door Moerman gebracht. Hij loopt door naar de kistenrobot. Die zet per week gemiddeld ongeveer drie of vier kappen met kisten uit. Jan Moerman begeleid hen met de teelt en komt zo drie keer per week langs. “We krijgen het al aardig onder de knie. Soms loopt hij alleen naar achteren en is hij binnen een paar minuten weg.” De lelieteelt vinden de broers over het algemeen makkelijker en prettiger dan die van freesia’s. De freesiateelt is complex en vraagt veel verschillende werkzaamheden. “Je loopt de hele dag met een grondtemperatuurmeter rond. In de winter moet je de grond verwarmen, in de zomer koelen en dan vraagt iedere soort ook weer iets anders. Daarnaast moet de grond twee keer per jaar worden gestoomd, gespit en gefreesd. Ook de arbeidsplanning is vrij lastig vanwege de onvoorspelbaarheid van de oogst en het feit dat het oogsten specialistisch werk is.” In vergelijking met de lelieteelt is het water geven in freesia’s dan weer vrij eenvoudig met een druppelsysteem dat automatisch geeft op basis van instraling. Bij lelies geven ze nu bovenlangs met de regenleiding water. “Daar moeten we scherp op zijn. Omdat lelies in kisten staan, moeten we vaak en kort water geven.”

MINDER GAAN BELICHTEN

De broers hebben voor drie jaar afspraken gemaakt. In de kas telen ze vijf soorten lelies bestemd voor de retail. Ze maken de bossen klaar in dozen en brengen ze zelf naar

Februari 2021 bezweek één hectare kas onder de sneeuwdruk.

Moerman. Ful denkt dit jaar niet het gewenste aantal takken per vierkante meter te halen. “Vanwege de hoge energieprijzen zijn we korter gaan belichten. Hierdoor heeft de teelt gemiddeld 1 à 2 weken langer geduurd.” De twee hebben al wel een wkk aangeschaft, maar die werkt pas volgende winter. Het telen op contract bevalt de broers tot nu toe goed. “Het voelt goed. We hebben nog geen moment spijt gehad. We zijn met volle vertrouwen de samenwerking

“Het mooie was dat iedereen respect had voor elkaars keuze”

Kippen houden de kas met lelies en freesia's zo veel mogelijk onkruidvrij al lusten ze niet alle onkruiden.

aangegaan en gaan vol gas goede kwaliteit lelies kweken." De stap geeft ze veel nieuwe energie en een bepaalde zekerheid. Na ruim 60 jaar freesiateelt is het straks over en uit. "Dan mag de vlag in de top", zegt Ful. Het afscheid van freesia's lijkt ze niet zwaar te vallen. Het was altijd maar werken, werken. In de zomer vaak ook zaterdags en zondags. Aan het eind van de week gaf het steeds minder voldoening. "Ik hoop nu 's zomers een keer 'ja' te kunnen zeggen als mijn vrouw me vraagt mee te gaan naar het strand."

Spel van vraag en aanbod

Ful hield zich bij de freesiateelt bezig met de verkoop, Rene met de teelt op locatie Opstalweg en Peter met de locatie van één hectare aan de Grote Achterweg in Naaldwijk. Hun bedrijf was tot 1 januari aangesloten bij telersvereniging Unicum. Ful had daartoe dagelijks contact over onder andere bestellingen. Vóór corona stond hij iedere ochtend om 05.30 uur in de koelcellen bij FloraHolland in Honselersdijk en ging door naar de klok om tot 06.30 uur bij het veilen te zijn. Nu doet hij de handel via de computer. Het spelletje verkopen, schakelen en veel contacten onderhouden gaat hij misschien missen. "Maar met de komst van een wkk kan ik het spel van vraag en aanbod weer spelen." De twee hopen met de contractteelt meer rust te krijgen in het bedrijf. "Bij lelies zet je iedere week een paar kappen kisten neer. Je weet dat je er een paar keer doorheen moet. Van een freesiateelt oogst je tussen de één en twee maanden. Maar gaat daar in het voorjaar de zon schijnen, dan kom je snel mensen te kort en in het najaar heb je vaak mensen over." Op het bedrijf van de broers werken vier Turkse en twee Poolse mensen via een uitzendbureau, zij blijven ook nadat het bedrijf geheel naar de lelies is overgestapt.